

Aanleg en beheer bloemenrand

Waar?

Hou rekening met volgende zaken bij het bepalen van de locatie van je bloemenrand:

- Een breedte van 3 meter volstaat voor het effect van natuurlijke plaagbestrijding. Let wel: indien je subsidies zou aanvragen (zie fiche 'Kosten en baten'), dien je rekening te houden met de voorgeschreven voorwaarden wat betreft minimale breedte en oppervlakte van de bloemenrand.
- Het effect van een bloemenrand reikt zo'n 50 meter ver in het perceel. Is je perceel zo'n 100 meter breed? Leg dan langs beide zijden een rand aan. Is het perceel breder dan 100 meter en wil je het ganse perceel coveren? Bekijk dan wat een praktische afstand tussen twee randen kan zijn, rekening houdend met de breedte van andere veldbewerkingen. Probeer ongeveer om de 100 meter een rand te hebben.
- Leg indien mogelijk de rand aan de westelijke/zuidelijke zijde van het perceel. Zo profiteer je van de dominante windrichting (ZW-wind) die de biologische bestrijders mee het perceel in drijft.
- Zorg dat de rand niet op een plek ligt die te lang onder water komt te staan.
- De rand ligt best in **volle of halfvolle zon**.
- Let op wanneer de rand langs een waterloop/berm met gras ligt: hierdoor zal je rand sneller vergrassen.
- De bloemen gedijen het best op voedselarme grond. Daarop hebben ze minder concurrentie van probleemkruiden die het vaak net beter doen op rijkere grond.
- Je kan er ook voor opteren om bloemen in te zaaien in het spuitspoor van je spuitmachine.

Wanneer zaaien?

Indien mogelijk zaai je de rand het best in het najaar (**september – half oktober**). Dit geeft meerdere voordelen:

- Vroegere bloei in het voorjaar (nodig voor de plaagbestrijding in mei);
- De bloemen hebben minder last van mogelijke voorjaarsdroogte doordat ze reeds dieper geworteld zijn;
- Eenjarige onkruiden die bij het zaaien uitkomen, worden in de winter door vorst vernietigd. In het voorjaar is de bodem vroeg bedekt en zullen er ook minder onkruiden bijkomen.

In het voorjaar (maart – april) kan ook, maar de kans op een geslaagde rand is dan veel kleiner. Soms kan je echter niet anders: door ongunstige weersomstandigheden in het najaar, een hoofdteelt die te laat van het veld is of door bepaalde eenjarigen in het mengsel die niet winterhard zijn (bv. boekweit). Probeer dan zo vroeg mogelijk te zaaien, van zodra het weer het toelaat.

Hoe zaaien?

Voorbereiding zaaibed

- Zorg ervoor dat oogstresten goed ondergewerkt zijn en dat de grond proper is. Bewerk de grond voldoende diep om verdichting te vermijden. Leg de rand daarna zaaiklaar en rol eventueel aan. Zo krijg je een redelijk fijn en stevig oppervlak.
- Om onkruiden te bestrijden voordat de eigenlijke teelt begint, is het sterk aangeraden om een tiental dagen voor het effectieve zaaien en **vals zaaibed** aan te leggen. Net voor het zaaien van de

bloemen kan je de opgekomen onkruiden oppervlakkig verwijderen met bijvoorbeeld een verkruiemelrol of (wied)eg. Leg hierna het finale zaaibed aan.

Aandachtspunten bij de zaai

- Aanbevolen zaaidichtheid is 1 à 2 gram/m² (= ± **15 kg/ha**).
- Zaai maximaal 7 mm diep, doordat veel zaden van bloemen zeer fijn zijn. Zaaïen bovenop de grond (zonder de zaden in te werken) kan ook, idealiter daags voor een regenbui.
- Wanneer er na de zaai niet gauw regen wordt voorspeld, is het aangeraden om het zaaibed aan te rollen.
- Zaaïen kan met een zaaimachine voor bijvoorbeeld groenbemesters (in rijtjes of breedwerpig), of gewoon met de hand. Wanneer de bloemenrand kleiner is dan 0,5 ha, gaat het vaak sneller om handmatig te zaaïen.
- Zorg dat het bloemzaad goed gemengd is, want de zaadgroottes van de verschillende bloemen verschillen sterk (denk maar aan een papaver versus zonnebloem). Je kan het bloemzaad eventueel mengen met wit zand, zaagsel of maïsmeel, zodat het beter gemengd blijft.
- Verdeel het zaad voor het zaaïen in porties, zo vermijd je dat het sneller op is dan gepland.

Beheer van de rand

Maaibeheer

Meerjarige bloemenranden moeten minstens één keer per jaar gemaaid worden. In het najaar (vanaf september), wanneer de meeste bloemen uitgebloeid zijn, wordt er een eerste keer gemaaid.

Je maait het best **15 cm boven de grond**, zodat het rozet van de bloemen bewaard blijft. Indien mogelijk, wordt het maaisel best afgevoerd om de bodem niet verder te verrijken.

Onkruidbeheersing

Regel 1 hierbij is op tijd zaaïen in het najaar. Zo verdwijnen de eerste onkruiden bij vorst in de winter en is de bodem in het voorjaar tijdig bedekt met de planten, wat de opkomst van meer onkruiden belemmert.

De meest voorkomende eenjarige probleemsoort is melganzevoet. Meerjarige probleemsoorten zijn onder meer ridderzuring en akkerdistel. Om te voorkomen dat ze nog verder verspreiden, moeten ze verwijderd worden voor ze in het zaad komen. Indien het aantal nog beperkt is, kan je overwegen om ze manueel te verwijderen (afknippen of volledig uitsteken). Wanneer het aantal te groot is, is maaien een minder tijdrovende optie. Dit gebeurt bij voorkeur in juni, wanneer bijvoorbeeld de melganzevoet net hoger is dan de bloemen. Na een drietal weken zullen de bloemen terug bloeien en blijft de melganzevoet onderdrukt. Het is sterk aangeraden om hierbij ook het maaisel af te voeren. Soorten zoals ridderzuring tonen net dat de bodem te rijk is.

Let wel: het wegnemen van de bloeiende bloemen is nefast voor de nuttige insecten, die ook dan net plaaginsecten volop moeten onderdrukken. Overweeg daarom om je rand gefaseerd te maaien: bijvoorbeeld de ene helft begin juni, de andere helft eind juni.

Vergrassing treedt op na enkele jaren (of sneller wanneer de rand aan een grasberm grenst). Om grassen te onderdrukken kan je aanvullend maaien (na de eerste maaibeurt in september), wat vaak nodig is op voedselrijke gronden. Wanneer de vergrassing te sterk wordt, doorgaans na 3 à 5 jaar, dien je de rand opnieuw aan te leggen.